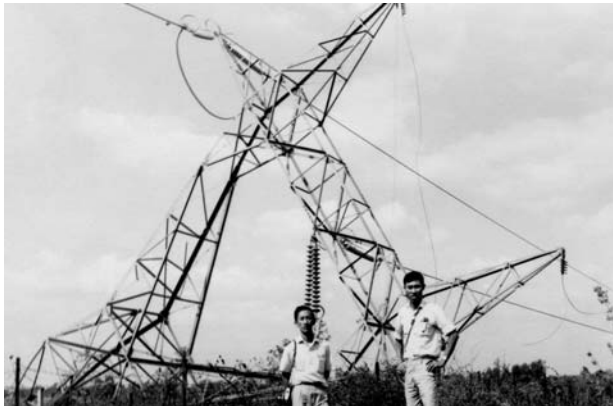

ẢNH XƯA VÀ NAY

Bài của Lâm Quan Tới

Hôm trước mở e-mail thấy ban phụ trách bản tin thdl kêu gọi quý thân hữu ghi lại để chia sẻ những vui buồn của một thời đã qua - nhân dịp kỷ niệm 25 năm hoạt động của thdl hải ngoại. Tôi sức nhớ đến tấm ảnh ban sơ ngày trước. Ảnh do thân hữu Lư Khải Minh chụp anh Nguyễn Đình Bá và tôi trước một trụ điện 230kV bị ngã đổ, qua khỏi khu Gia kiệm - Hồ nai của Biên hòa. Tôi không nhớ rõ thời gian, có lẽ vào khoảng năm 1971. Lâu lắm, nhưng bức ảnh này đã gợi lại trong tôi rất nhiều kỷ niệm, vì sau khi chụp ảnh này xong, ba thầy trò chạy trời chết ra đường cái. Và cũng vì cảm giác lạnh chân đó mà tôi giữ tấm ảnh này đến hôm nay.

Trước khi anh Nguyễn Văn Thích từ Bà qeao sang, Công trường Dẫn Biển điện thuộc Nha Trang bị do anh Nguyễn Đình Bá làm Quản đốc chăm sóc các công trường “Tái thiết đường điện 230kV Đa nhim, Đường dây 66kV Chợ lớn - Mỹ tho” và các công tác linh tinh khác. Tấm ảnh này chụp vào thời kỳ sơ khởi của công cuộc tái thiết đường điện Đa nhim, giai đoạn kiểm kê sự thiệt hại của đường dây.

Vì đã dự phần vào việc thiết lập đường điện khi xưa, nên anh Bá có rất nhiều kinh nghiệm và kỷ niệm vui buồn với đường dây cao thế lặn dạn này. Hôm ấy LK Minh và tôi tháp tùng với anh trên chiếc xe La Dalat đi kiểm kê đường dây Đa nhim, đoạn Gia kiệm - Hồ nai. Tôi nhớ không có bác tài Báo đi hôm đó. Anh Bá lái xe. Chúng tôi xuất phát từ Nha Trang bị, Thủ đức, nằm sát cạnh xa lộ Sài gòn - Biên hòa. Mọi người đều thủ sẵn một máy ảnh để ghi nhận đầy đủ chi tiết tại hiện trường về

tình trạng hư hao của các trụ tháp và đường dây. Đến nơi đã được chọn, anh Bá tìm một chỗ đậu xe không cách xa đường cái và chúng tôi bắt đầu lội bộ vào bên trong vì hầu hết các trụ nằm sâu phía bên trong đường cái. Khu này có trồng nhiều chuối và cũng nhiều cây cỏ hoang khi thấp khi cao. Không đến sát được vì xung quanh chân trụ, Công binh có gài mìn. Chúng tôi chỉ đến ở khoảng cách nhìn trụ được rõ nhất.

Chúng tôi chụp hình trụ bị ngã đổ cũng như dây nhôm bị đánh mất. Vì lõi sắt khá cứng bên trong dây nên họ chỉ tháo gỡ phần nhôm rỗng bên ngoài thôi. Chúng tôi không tận mắt thấy nhưng nghe nói một số người tháo gỡ những sợi dây nhôm rỗng này từ đường điện Đa nhim về nấu chảy ra và đúc thành những chảo nhôm, xài rất tốt. Thiệt tai, thiệt tai! Tình trạng mất cắp này cũng xảy ra khi chúng tôi thiết lập sau này đường dây 66kV Cam ranh - Nha trang. Theo tiến trình trồng trụ thì phải gắn dây chống sét từ đầu trụ xuống chân trụ luôn cho nó tiện việc, trước khi chôn trụ và sau đó siết dây vào cọc đất (terre) cho chắc ăn. Nhưng vài hôm sau, toán bắt đã đến để gỡ dây (vì đã ngang chuyên chở ra không kịp nên cứ trồng trụ trước đã để tranh thủ thời gian) cho những cột điện đã trồng, chúng tôi phát giác các dây chống sét bằng đồng được gắn chặt vào trụ mấy hôm trước, hôm nay đoạn dưới khoảng hai ba thước không cánh mà bay. Công trường liên lạc ngay với quý vị xã ấp địa phương, giải thích vì sự an toàn nên cần thiết phải gỡ những sợi dây đồng này, và trực tiếp mang văn thơ kêu gọi quý vị ấy tiếp công trường một tay trong việc gìn giữ các dây chống sét này, nếu không sẽ nguy hiểm cho dân chúng.

Trở lại với việc kiểm kê đường điện Đa nhim. Sau đó chúng tôi lội ra xe và tiếp tục quan sát, ghi chép các trụ kế tiếp... Bức hình trên đây chụp ở trụ sau cùng mà chúng tôi quan sát ngày hôm đó. Vì trụ cách đường cái khá xa hơn các trụ trước, nên ba thầy trò lội theo con đường đất đỏ quanh co để đến gần. Có khi chúng tôi đi ngang những vườn chuối khá cao rợp bóng mát. Đi được một đoạn, anh Bá nói:

- Máy toa thấy không, có một thằng cha kia đứng ở góc đường mòn, tại sao chả cứ nhìn mình hoài.

- Tôi cũng thấy nữa.

Mặc dầu vậy, chúng tôi vẫn tiếp tục đi. Đến một đoạn kè, lại gặp một người đàn ông khác nữa đi ngược chiều với chúng tôi với vẻ mặt quan sát. Chúng tôi cứ tự nhiên từ từ đi ngang qua ông ấy. Sau khi qua khỏi, anh Minh vội nhép miệng:

- Coi chừng mình gặp mấy anh giao liên hay chi mà mình không hay đó.

- Thôi cố đi nhanh đến gần trụ, chụp một vài tấm ảnh, xong rồi dzot.

- Đúng rồi.

Không ai bảo ai chúng tôi rào bước tìm đến một khoảng trống để thấy rõ trụ điện hơn. Chụp một vài tấm và bắt đầu "tẩu vi thượng sách". Ở đây lâu quá không tốt. Minh và tôi chân dài nên chạy trước. Anh Bá cũng cố chạy theo chúng tôi:

- Ê, mấy toa chạy đi đâu nhanh quá vậy, chờ moa chứ. Anh Bá vừa chạy vừa cười nói với theo hai đứa tôi.

Chúng tôi chạy chậm lại chờ anh Bá. Hồi còn đi học trường Điện, giờ thể thao tôi chạy nước rút cũng khá lắm, nhưng hôm nay mệt hẳn hoi. Chắc có lẽ hôm nay vừa chạy vừa lo, nên tim đập mạnh hơn. Chạy một khoảng lại gặp anh chàng giao liên (?) hồi nãy. Anh vẫn còn lẩn quẩn ở đây. Điều này lại càng làm bọn tôi hơi quíu một tí. Cả ba cùng lấy hết sức chạy ra tới đường cái. Hú hồn! Một mạch, quay đầu xe bye bye... Hố nai - Gia kiem. Chúng tôi zulu...

Khi về đến Nha Trang bị, LKMinh kể chuyện lại cho anh em công trường nghe. Ai cũng cười bể bụng!

Nhớ lại trong những ngày sau cùng của công trường Đường dây 66kV Cam ranh - Nha trang, cuối tháng 3/75, di tản từ Nha trang đến Cam ranh phải mất bốn tiếng, trong khi bình thường chỉ 60 phút, vì xe cộ di tản chạy thành 10 hàng ngang, kẹt xe đủ mọi nơi. Rồi từ Cam ranh, sau một vài ngày bắt buộc kéo nhau đi bằng đường bộ không được, vì hai chiếc tàu do Công ty mượn ra Cam ranh rước anh em công trường về đã bị quân đội trưng dụng. Chúng tôi may mắn đáp được chiếc tàu buôn về Vũng tàu. Vừa bước lên tàu là các xe bỏ lại bị "làm thịt" ngay trước mắt. Không cập được bến Vũng tàu

vì dân tị nạn đông quá, hết chỗ chứa. Tàu lui ra chạy xuôi hướng Nam, vòng theo mũi Cà mau để ra đảo Phú quốc. Tuy có bớt lo, anh em công trường ngồi co ro vì hơi lạnh, cầm tựa đầu gối, mặt mày ủ rũ, ít ai chịu nói, chỉ rán chịu đựng. Không biết vì cái lạnh bên ngoài hay mưa bão trong tim!? Có lẽ cả hai.

Đến đảo Phú quốc cũng không cập bến được vì hết chỗ chứa. Nghe tin này anh em công trường càng buồn hơn, vì ai cũng muốn về đoàn tụ với gia đình để cùng sống chết có nhau, chứ "vàng trắng ai xé làm đôi" như thế này thì buồn lắm. Xuống tinh thần dữ lắm. Con tàu buôn bắt đắc dĩ phải quay đầu đánh một vòng nữa, ngược trở lại Vũng tàu. May quá, lần này cập bến được. Trời đã khuya. Chúng tôi vào Ty Điện lực Vũng tàu để sáng mai liên lạc với Nha Trang bị. Bây giờ anh em công trường Cam ranh - Nha trang chỉ còn hơn chục đứa.... xác bấc xang bang. Số còn lại "tác tự phi" lúc nào, nơi nào đến giờ tôi cũng không được rõ, chỉ gặp lại Vinh, Trưởng Kho công trường 66kV CR-NT năm ngoái. Và ngày sau, chính anh Bá đã ra đón chúng tôi về Nha Trang bị, Thủ đức.

Rồi ba mươi một năm sau...

Tháng 10/2006, trong một lần ghé qua Cali. tôi tìm đến thăm gia đình anh chị Bá. Mới hay anh chị vừa thoát một tai ương. Chúng tôi gặp nhau, tay bắt mặt mừng, lại chụp chung một tấm ảnh nữa để làm kỷ niệm. Lần này không có anh LK Minh nên nhờ bà xã tôi làm phó nhòm.

Nhìn hai tấm ảnh xưa và nay. Rồi lại nhìn mình. Rõ ràng khác biệt quá, thừa quý thân hữu! Xưa trông rất ngây thơ, son trẻ và đầy nhiệt huyết. Nhưng sau cuộc vượt trùng dương như một lần "hải

(xem tiếp trang 29)